

เห็ดเป่าฮื้อ

ความสำคัญและประโยชน์ทั่วไป

เห็ดเป่าฮื้อเป็นเห็ดรับประทานได้อีกชนิดหนึ่งและได้รับความนิยมสูงกว่าเห็ดนางรม เนื่องจากเนื้อเห็ดมีความแน่นเนื้อมากกว่า และมีรูปร่างคล้ายอาหารกระป๋องชนิดหนึ่งที่เรียกว่า เ็นหอยหรือเป่าฮื้อ ถือว่าเป็นเห็ดที่มีรสอร่อยไม่แพ้เห็ดชนิดอื่น โดยธรรมชาติขึ้นอยู่บนเปลือกไม้ หรือขอนไม้ผุในฤดูฝน เห็ดเป่าฮื้อมีราคาค่อนข้างสม่ำเสมอตลอดปี สามารถนำไปผลิตเห็ดกระป๋องได้ดี เพราะโครงสร้างของดอกเห็ดมีการเปลี่ยนแปลงน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับเห็ดชนิดอื่น สามารถเก็บรักษาในสภาพเห็ดสดได้นานกว่าเห็ดชนิดอื่นโดยเฉพาะการเก็บไว้ในตู้เย็น นอกจากนี้ยังสามารถเพาะได้ทุกฤดูกาลและทุกภาคของประเทศ และไม่มีปัญหาในเรื่องของตลาด

ชีววิทยาและสัณฐานวิทยาของเห็ดเป่าฮื้อ

การจำแนกเห็ดเป่าฮื้อ

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Pleurotus abalonus* (*P.cystidiosus*)

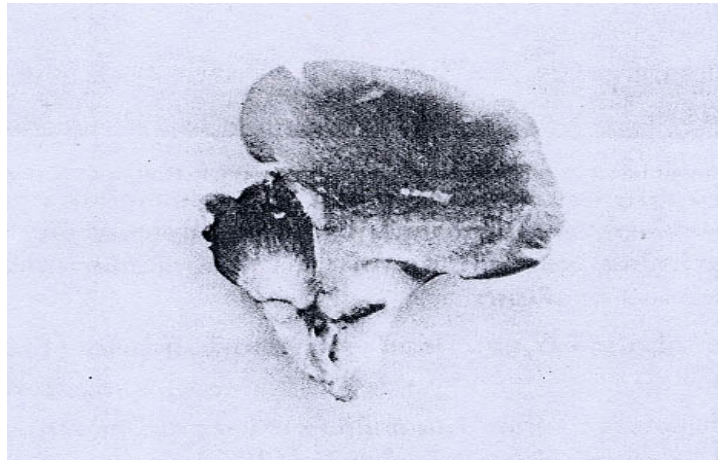
ชื่อสามัญ : abalone mushroom

Subdivision	Basidiomycotina
Class	Hymenomycetes
Subclass	Holobasidiomycetidae
Order	Agaricales (Agarics)
Family	Pleurotaceae
Genus	<i>Pleurotus</i>
Specie	<i>abalone</i>

เนื่องจากมีความใกล้เคียงกับเห็ดนางรม หรือเห็ดในสกุล *Pleurotus* จึงทำให้มีลักษณะภายนอกคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันตรงที่สี และความแน่นเนื้อของดอก เห็ดเป่าฮื้อถูกจัดเป็นสปีชีส์ใหม่ของเห็ดนางรม ที่มีการสร้างสปอร์แบบไม่มีเพศ (asexual spore) ใน basidiomycetes จะสร้าง asexual spore น้อยมาก โดยทั่วไปจะแพร่พันธุ์ด้วย sexual spore แทบทั้งสิ้น เรียกว่า basidiospore

ลักษณะเส้นใยเมื่ออยู่บนอาหารวันจะมีสีขาว หลังเพาะเลี้ยงได้ 7-10 วัน เส้นใยจะคอรีเมีย (coremia) รวมกันเป็นกลุ่มมีสีดำอยู่บนก้านสั้น เกิดทั่วไปบนผิวของอาหาร

ลักษณะของดอก การออกดอกส่วนมากจะออกเป็นดอกเดี่ยวมากกว่าออกเป็นกลุ่ม ดอกมีรูปร่างคล้ายไต ส่วนของหมวกเห็ดมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 5-15 ซม. ผิวหมวกเห็ดด้านบนเรียบ มีลักษณะแห้งไม่เปียกเป็นเมือก มีสีครีมถึงเทาเข้ม ส่วนตรงกลางหมวกจะบุ๋มลงไป ครีบใต้หมวกมีสีขาวถึงสีครีม ก้านดอกสั้นแต่มีขนาดใหญ่และแข็งแรง ส่วนของก้านดอกไม่ติดตรงกลางหมวกเหมือนเห็ดฟางจะติดอยู่ตรงขอบของหมวก ส่วนของก้านดอกมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1-3 ซม. ยาวประมาณ 5-8 ซม. (ภาพที่ 9.11) ลักษณะพิเศษของเห็ดชนิดนี้ คือ มีสปอร์เรียงติดกันแบบลูกโซ่ เมื่อรวมกันมากจะเห็นเป็นจุดหรือหยดสีดำ เกิดขึ้นทั้งบนอาหารวุ้น ก้อนเชื้อ และส่วนโคนของดอกเห็ด

ภาพที่ 9.11 ลักษณะดอกเห็ดเป่าฮื้อ

ที่มา : อนงค์ (2530)

เห็ดเป่าฮื้อมีแหล่งกำเนิดดั้งเดิมอยู่ที่ประเทศไต้หวัน และจีน แบ่งตามสีของหมวกดอก ปัจจุบันมี 4 สายพันธุ์ ได้แก่

1. **เห็ดเป่าฮื้อสีดำ** ดอกมีสีน้ำตาลเข้ม มีโครงสร้างของดอกแน่นมาก แต่ไม่เหนียว ผลผลิตจะนำไปใช้สำหรับบรรจุกระป๋อง สายพันธุ์นี้เจริญเติบโตได้ดีที่อุณหภูมิระหว่าง 24 – 28 องศาเซลเซียส หากอุณหภูมิสูงกว่านี้ดอกเห็ดจะมีน้ำหนักเบา และรสชาติไม่ดี การเจริญของเห็ดจะช้ามาก เห็ดเป่าฮื้อสายพันธุ์นี้ถ้าเพาะเลี้ยงด้วยสปอร์จะมีความแปรปรวนมาก
2. **เห็ดเป่าฮื้อสีเหลือง (สีครีม)** กลายพันธุ์มาจากเห็ดเป่าฮื้อสีดำ แต่มีโครงสร้างไม่แน่นเท่าสีดำ ขนาดดอกใหญ่กว่าและมีสีส้มสวยงามกว่า จึงเหมาะต่อการนำมาบริโภคสด เป็นพันธุ์ที่ทนร้อนได้ดี และให้ผลผลิตสูง

3. **เห็ดเป่าฮื้อญี่ปุ่น** มีสีเทาแก่เจริญเติบโตได้ดีในที่อุณหภูมิต่ำ ระหว่าง 15-22 องศาเซลเซียส ใช้เพาะเลี้ยงได้ที่ภาคเหนือในฤดูหนาว และเป็นพันธุ์ใช้บริโภคสด

4. **เห็ดเป่าฮื้ออินเดีย** มีสีเทาเข้มเกือบดำ ดอกใหญ่ปานกลาง เนื้อไม่แน่น อุณหภูมิที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 16-24 องศาเซลเซียส การเจริญเติบโตเร็วกว่าเห็ดเป่าฮื้อสีดำ เนื่องจากมีกลิ่นหอมจึงใช้บริโภคสด

ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของเห็ดเป่าฮื้อ

ควรปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเห็ด ดังนี้

1. **แสง** แสงมีส่วนกระตุ้นให้เห็ดออกดอกโดยเฉพาะสีของหมวกดอก หากเจริญในที่มืดหมวกดอกจะมีสีเข้ม หากแสงมาก สีของหมวกจะมีสีจางลง ถ้าแสงน้อยหรือไม่มีแสงจะกระตุ้นการเจริญของก้านดอก

2. **ความชื้น** ต้องการความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศสูงมาก ระหว่าง 90-95% ในโรงเรือนเพาะเห็ด ความชื้นสัมพัทธ์สูงจะทำให้ดอกเห็ดมีขนาดใหญ่ และมีน้ำหนักมาก

3. **อุณหภูมิ** อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเห็ดเป่าฮื้อควรอยู่ระหว่าง 25 – 30 องศาเซลเซียส หากต่ำหรือสูงกว่านี้ เห็ดจะไม่ออกดอก หรือดอกที่ออกอาจมีลักษณะผิดปกติ

การเลี้ยงเชื้อเห็ดบริสุทธิ์ (Mothermycelium)

เป็นขั้นตอนการแยกเนื้อเยื่อบริสุทธิ์จากดอกเห็ด โดยคัดเลือกดอกเห็ดเป่าฮื้อที่มีลักษณะดี ตัดเนื้อเยื่อมาวางบนอาหารวุ้น PDA ในขวดแบนโดยใช้เทคนิคปราศจากเชื้อปนเปื้อน นำขวดเชื้อเห็ดไปเก็บไว้ในอุณหภูมิห้องประมาณ 2-3 สัปดาห์ เส้นใยเห็ดจะงอกแพร่ขยายเต็มผิวอาหารวุ้น จะพบว่าเส้นใยเห็ดเป่าฮื้อมีการสร้างคอร์เมีย ซึ่งรวมกันเป็นกลุ่มสีดำอยู่บนก้านสั้นๆ บนผิวอาหารวุ้นเป็นจำนวนมาก

การผลิตหัวเชื้อเห็ด (Motherspaw) บนเมล็ดธัญพืช

เป็นการเพิ่มปริมาณเส้นใยเห็ดบริสุทธิ์ในเมล็ดธัญพืช เชื้อเห็ดเป่าฮื้อบริสุทธิ์ในขวดจะถูกนำมาขยายผลผลิตเป็นหัวเชื้อในเมล็ดข้าวฟ่าง ซึ่งหาได้ง่ายและราคาถูก แต่การใช้เมล็ดข้าวสาลีและลูกเดือยเชื้อเห็ดเป่าฮื้อจะเจริญได้เร็วกว่าเมล็ดข้าวฟ่าง

ขั้นตอนการปฏิบัติในการผลิตหัวเชื้อเห็ด

1. แช่เมล็ดถั่วพีชในน้ำสะอาด 1 คืน นำไปต้มหรือนึ่งพอสุกแล้วนำมาผึ่งลมให้แห้งพอหมาด กรอกใส่ขวดแบนประมาณครึ่งขวด แล้วปิดจุกด้วยสำลีและหุ้มด้วยกระดาษอีกชั้นหนึ่ง นำขวดบรรจุเมล็ดถั่วพีชไปนึ่งด้วยหม้อนึ่งความดันที่ความดัน 15 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว นาน 30 นาที

2. เมื่อขวดเมล็ดถั่วพีชเย็นตัวลง ให้เขย่าขวดเพื่อเมล็ดจะได้กระจาย ใช้เข็มเย็บที่ฆ่าเชื้อแล้วตัดขึ้นเส้นใยบนอาหารวุ้น ขนาด 1 ตร.ซม. ปฏิบัติการภายในตู้เชื้อเพื่อให้อากาศเจือปนขวดเมล็ดถั่วพีชได้เร็วขึ้น ในการเย็บเชื้อให้ลดลงในขวดเมล็ดถั่วพีช ให้เอียงขวดไปด้านหนึ่งก่อน แล้วนำขึ้นเส้นใยบนอาหารวุ้นวางตรงกลางขวด เมื่อยกขวดตั้งขึ้นเมล็ดถั่วพีชจะกลบขึ้นเส้นใย ขวดที่ผ่านการฆ่าเชื้อแล้ว นำเก็บไว้ในที่อุณหภูมิห้องประมาณ 2-3 สัปดาห์ เชื้อเห็ดจะเจริญเต็มเมล็ดถั่วพีชพร้อมที่จะนำไปต่อเชื้อในถุงซีลเยลลี่ต่อไป

การผลิตก้อนเชื้อเห็ด (Bag culture)

เป็นขั้นตอนการย้ายเส้นใยเห็ดจากหัวเชื้อเห็ดในเมล็ดถั่วพีชลงบนวัสดุเพาะในถุงพลาสติก วัสดุเพาะเหล่านี้ได้แก่ ซีลเยลลี่ ฟางข้าว ชังข้าวโพด แต่ที่นิยมใช้ทั่วไปได้แก่ ฟางข้าวและซีลเยลลี่ไม่ยางพารา

หากใช้ฟางข้าวต้องหมักฟางให้มีสภาพเหมาะต่อการเจริญของเห็ดเป่าฮื้อ โดยเพิ่มอาหารเสริมบางอย่างเข้าไป หากใช้ซีลเยลลี่ไม่ต้องผ่านการหมัก สามารถนำซีลเยลลี่ผสมกับอาหารเสริมไปเพาะเห็ดได้

สูตรที่ใช้ในการเพาะเห็ดเป่าฮื้อมี 5 สูตร คือ

สูตรที่ 1	ฟางสับยาว 4-6 นิ้ว	100 กก.
	ยูเรีย	1 กก. (หรือ $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$ 2 กก.)
	ปูนขาว	1 กก.
	ปุ๋ยดับเบิ้ลซูเปอร์ฟอสเฟต	1 กก.
	รำละเอียด	3 กก.

สูตรที่ 2	ฟางสับ	100 กก.
	ปุ๋ยนา (16-20-0 หรือ 18-20-0 หรือ 20-20-0)	2 กก.
	ปูนขาว	0.5-1 กก.
	รำละเอียด	3 กก.

สูตรที่ 3	ฟางสับ	100 กก.
------------------	--------	---------

	ยูเรีย	1 กก.
	ดีเกลือ(ใส่เมื่อกลับกองครั้งที่ 1)	1.2 กก.
	หินปูนหรือ ปูนขาว	0.5 กก.
	น้ำ (ใส่เมื่อกลับกองครั้งที่ 2)	140-170 กก.
สูตรที่ 4	ฟางสับ	100 กก.
	ยูเรีย	1 กก.
	ส่าเหล้า	0.5 กก.
	ดีเกลือ	0.2 กก.
	หินปูนหรือ ปูนขาว	0.5 กก.
	น้ำ (ใส่เมื่อกลับกองครั้งที่ 2)	140-170 กก.
สูตรที่ 5	ขี้เลื่อยแห้ง	20 ส่วนโดยปริมาตร
	รำ	4 ส่วนโดยปริมาตร
	ข้าวโพดปน	3 ส่วนโดยปริมาตร
	น้ำตาล	1 ส่วนโดยปริมาตร
	ดีเกลือ	0.20 โดยน้ำหนักของขี้เลื่อย
	น้ำ	5-6 ส่วนโดยปริมาตร

การผลิตก้อนเชื้อโดยใช้ฟางหมัก

การผลิตก้อนเชื้อโดยใช้ฟางหมัก มี 2 วิธี คือ

1. นำฟางสับยาว 4-6 นิ้ว มาแช่น้ำหรือรดน้ำ รอให้สะเด็ดน้ำแล้วผสมกับปุ๋ยวิทยาศาสตร์ โดยหมักให้เป็นกองสูงแล้วคลุมด้วยพลาสติก หมักทิ้งไว้ 3 วัน หากกองฟางแห้งให้ใช้บัวรดน้ำรดรอบๆ กองฟาง

พลิกกองปุ๋ยหมัก ตีก้อนปุ๋ยให้แตก ใส่ปูนขาวหมักต่ออีก 3 วัน

พลิกกองปุ๋ยหมัก ให้เป็นรูปสามเหลี่ยมกองปุ๋ยหมักแบบหลวมๆ เพื่อให้อากาศถ่ายเทให้มากที่สุด ทิ้งไว้ 1 วัน ให้แอมโมเนียระบายนออกไป ใส่ปูนขาวได้ NH_4

วันต่อมาให้ผสมรำข้าว แล้วบรรจุในถุงพลาสติกทึบร้อน

2. นำฟางมาแช่น้ำ แล้วกองบนพื้นซีเมนต์ มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 เมตร ให้กองฟางมีความหนาประมาณ 3-4 นิ้ว หว่านปุ๋ยยูเรีย หรือแอมโมเนียซัลเฟต และโรยฟางสับจนหมดฟางแล้วกองฟางเป็นรูปสามเหลี่ยมสูงประมาณ 1.2-1.5 เมตร

คลุมไว้ด้วยผ้าพลาสติกทิ้งไว้ประมาณ 3 วัน แล้วกลับกองฟางใส่ปุ๋ยดับเบิ้ลซูเปอร์ฟอสเฟตจนทั่วกอง คลุมด้วยผ้าพลาสติกนาน 3 วัน

กลับกองฟางครั้งที่ 2 พร้อมกับใส่ปุ๋ยขาวคลุมด้วยผ้าพลาสติกทิ้งไว้อีก 3 วัน

กลับกองฟางครั้งที่ 3 พร้อมกับใส่รำละเอียด บรรจลงถุงเพาะเห็ด

ฟางสับที่นำมาใช้นั้นหากผ่านเครื่องนวดข้าว ซึ่งจะทำให้ฟางมีขนาดเป็นเส้นสั้นๆ สามารถนำมาใช้กับการผลิตก้อนเชื้อเห็ดได้ โดยไม่ต้องนำไปสับ

การผลิตก้อนเชื้อโดยใช้ขี้เลื่อย

การใช้ขี้เลื่อยเพาะเห็ดเป่าฮื้อ แม้จะให้ผลผลิตต่ำกว่าฟางหมัก แต่จะประหยัดและมีต้นทุนต่ำกว่า แต่มีข้อสังเกตเกี่ยวกับขี้เลื่อยที่ใช้กับเชื้อเห็ด ดังนี้

1. สามารถนำขี้เลื่อยของไม้หลายชนิดมาใช้ แต่มีข้อจำกัดแตกต่างกันไป เช่น ขี้เลื่อยไม้เลื้อยควาย ไม้หนูน ไม้ฉำฉา ไม้สัก ไม้ยางแดง ไม้มะกอกป่า ไม้ไทร ไม้โพธิ์ จะให้ผลผลิตไม่สูงหรืออาจไม่ได้ผล สำหรับขี้เลื่อยไม้ยางพาราจัดเป็นไม้เนื้ออ่อน ธาตุอาหารสามารถย่อยสลายและเห็ดเป่าฮื้อ สามารถนำไปใช้ได้ดีกว่าไม้ในกลุ่มแรก และการใช้ขี้เลื่อยนั้นไม่จำเป็นต้องผ่านการหมัก

2. เชื้อเห็ดเป่าฮื้อในบางครั้งแม้ว่าจะเจริญมีเส้นใยเต็มถุงแล้ว จะหยุดนิ่งและใช้เวลานานกว่าจะสร้างดอก จึงควรเลือกเชื้อเห็ดที่แข็งแรง ผ่านการคัดเลือกและตรวจสอบความแข็งแรงของเส้นใยแล้ว

การผลิตก้อนเชื้อจากขี้เลื่อย เริ่มจากนำขี้เลื่อยผสมกับรำละเอียดในอัตราส่วน 100 ต่อ 5-15 กก. คลุกเคล้าให้เข้ากัน ข้อควรระวังในการใช้รำขี้เลื่อยนั้น คือ หากใช้รำในอัตราส่วนสูงผลผลิตจะสูงตาม ในขณะที่เดียวกันความเสียหายเนื่องจากก้อนเชื้อเสียหายจะสูงตามด้วย นอกจากนี้จะใช้รำข้าวแล้ว อาจใช้ข้าวโพดปนแทนรำข้าวบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้ ขึ้นอยู่กับสภาพท้องถิ่นและราคาวัสดุหลังจากบรรจุลงในถุงแล้วจะเป็นขั้นตอนการนึ่งฆ่าเชื้อต่อไป

การต่อเชื้อเห็ดลงถุง

หลังการนึ่งก้อนเชื้อเห็ด หรือก้อนปุ๋ยหมักในถุงแล้ว นำเข้าห้องเย็บเชื้อที่มีลมสงบ หรือเป็นห้องที่ปิดมิดชิด และผ่านการฆ่าเชื้อให้สะอาดเพียงพอ การถ่ายเชื้อจากขวดเมล็ดธัญพืชลงถุงก้อนเชื้อจะต้องปฏิบัติอย่างรวดเร็ว โดยเปิดจุกสำลื้ออกจนไฟฆ่าเชื้อที่ปากขวด และช้อนตัก ก่อนที่จะใช้ช้อนตักควรทำให้หัวเชื้อบนเมล็ดธัญพืชให้กระจาย สำหรับถุงก้อนเชื้อควรใช้ไม้ขนาดเล็กลายประมาณ 8-10 นิ้ว ลงไฟฆ่าเชื้อแทงลงในก้อนเชื้อ ก่อนเติมหรือเทเมล็ดธัญพืชลงไป พร้อมกับจุกสำลื้อและหุ้ม

ด้วยกระดาษไว้ตามเดิม ขณะดึงลูกล้อออกไม่ควรวางกับพื้น เพราะทำให้ติดเชื้อจุลินทรีย์บนพื้นได้
ใช้มือ (นิ้วก้อย) จับเอาไว้และไม่ควรใช้มือกำ

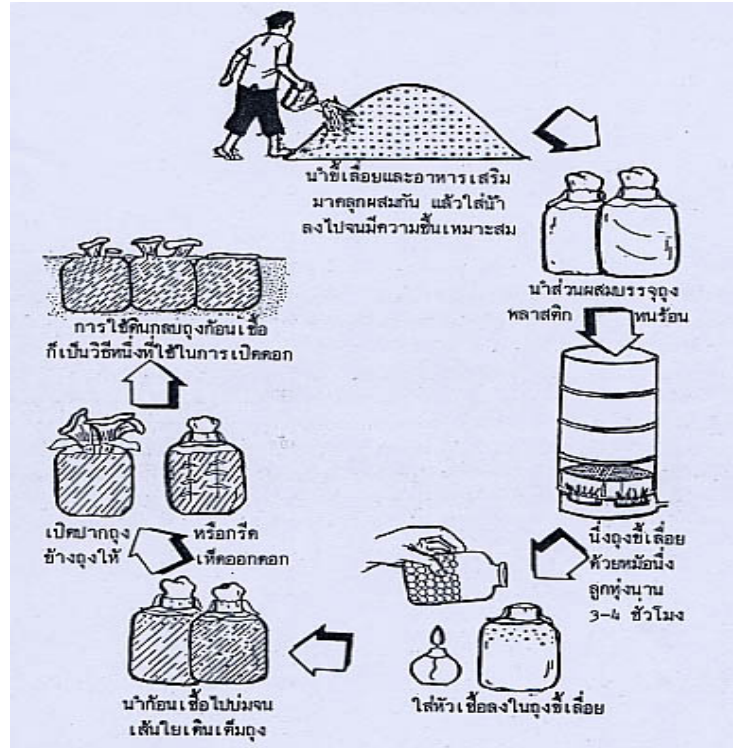
การบ่มก้อนเชื้อเห็ด

นำก้อนเห็ดที่ผ่านการต่อเชื้อไปบ่มในโรงบ่มเชื้อ จะวางเป็นชั้นเดียวในลักษณะตั้ง หรือวางนอนซ้อนกันเป็นชั้นๆ ก็ได้ การบ่มเชื้อจะใช้เวลาประมาณ 30-45 วัน ใช้อุณหภูมิประมาณ 28-32 องศาเซลเซียส ควรฉีดพ่นสารฆ่าแมลงพวกคาร์บาริล เช่น เซฟวิน 85 ที่ก้อนเชื้อเอาไว้ก่อน เพื่อป้องกันแมลงและไร

การทำให้เกิดดอกเห็ด

เลือกถุงที่เริ่มเกิดดอกเล็กออกไปไว้ในโรงเปิดดอกเห็ด โดยเปิดจุดให้เห็ดรุ่นแรกเจริญออกมาทางคอขวด หรือหากต้องการเปิดปากถุงให้กว้างควรใช้วิธีคลุมดิน (casing) กลบผิวหน้าเอาไว้ เพื่อให้มีความชื้นเหมาะสม และอาจใช้วิธีกรีดข้างถุง

การคลุมดิน อาจใช้ดินธรรมชาติผสมกับปูนขาว หรือหินปูน 1-2 % ของน้ำหนักดินแห้งคลุมดินก้อนเชื้อให้หนาประมาณ 1 ซม. จะช่วยไม่ให้ก้อนเชื้อแห้งเกินไป และมีความชื้นเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของดอกเห็ด ก่อนคลุมดินควรเตรียมก้อนเชื้อโดยนำคอขวดออก แล้วพับปากถุงให้สูงจากก้อนเชื้อสูงประมาณ 1 นิ้ว จากดินที่คลุม ให้รดน้ำพอชื้นประมาณ 3-5 วัน หลังคลุมดินจะเกิดตุ่มเห็ดเล็กๆ และเจริญเป็นดอกเห็ดภายใน 3-4 วัน (ภาพที่ 9.12)

ภาพที่ 9.12 ขั้นตอนการเพาะและการทำให้เมล็ดเป่าขึ้นออกดอก
ที่มา : ปัญญา และกิตติพงษ์ (2538)

การเก็บดอกเห็ด

ควรเก็บดอกเห็ดที่มีอายุปานกลาง ไม่แก่หรืออ่อนเกินไป ควรเก็บก่อนดอกเห็ดจะปล่อยสปอร์ โดยสังเกตขอบดอกยังโค้งอยู่ ดอกแก่จะมีขอบดอกโค้งขึ้น ใช้มือจับดอกเห็ดแล้วดึงเบาๆ ดอกเห็ด จะหลุดออกมาแล้วใช้มีดตัดส่วนสปริงที่บริเวณโคนเห็ดออก

ก้อนเชื้อเห็ดหนัก 800 กรัม จะให้ดอกเห็ดหนักประมาณ 300-400 กรัม หรือ 35-50% ของน้ำหนักก้อนเชื้อ ใช้ระยะเวลาในการเก็บผลผลิตประมาณ 3-4 ครั้ง ๆ ละประมาณ 100 กรัม

ไม่ควรวางดอกเห็ดซ้อนกันเป็นจำนวนมาก เพราะเนื้อเยื่อเห็ดจะช้ำได้ ควรมีผ้าขาววางรองบนภาชนะที่ใช้เก็บเพื่อช่วยลดการเสียดสี ภาชนะควรโปร่ง อากาศถ่ายเทได้ เช่น ตะกร้าหรือ กระจาด

การเก็บรักษาในถุงพลาสติก ควรเจาะรูไว้ หรือไม่ควรปิดปากถุง เพราะยังมีขบวนการหายใจ มีไอน้ำ และก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ทำให้ดอกเห็ดเน่าเสียเร็ว ควรเก็บไว้ในที่ร่มหากเก็บในตู้เย็นต้อง บรรจุในถุงพลาสติกปิดปากถุงให้แน่น จะเก็บได้นานประมาณ 7 วัน

ปัญหาในการเพาะเห็ดเป่าเชื้อ

1. มีเชื้อจุลินทรีย์เจริญอยู่บนคอขวด หรือด้านบนของถุงก่อนเชื้อ

สาเหตุ ห้องที่ใช้ต่อเชื้อไม่สะอาดพอ หัวเชื้อขาดความบริสุทธิ์

การแก้ไข ปรับปรุงห้องต่อเชื้อให้สะอาดอยู่เสมอ อาจต้องใช้สารเคมีช่วยฆ่าเชื้อโดยฉีดพ่นก่อนการต่อเชื้อ

2. มีเชื้อจุลินทรีย์ขึ้นปะปนส่วนกลาง หรือส่วนล่างของถุง

สาเหตุ ถุงมีรอยร้าว หรือรูรั่ว เนื่องจากคุณภาพถุงไม่ดี หรือของแฉลมที่มิดำ หรือมี 0 มด แผลงเจาะ และการนั่งฆ่าเชื้อไม่ดีพอ

การแก้ไข ระวังอย่าให้เกิดรูรั่วในขณะขนย้าย หรือวางก้อนเห็ด กำจัดมดแผลง และเพิ่มเวลาในการนั่งฆ่าเชื้อให้นานมากขึ้นกว่าเดิม

3. เกิดเชื้อราสีเขียวมะกอก

สาเหตุ แผลงเจาะข้างถุง กัดกระดาษที่หุ้มและเจาะลำลึกลงไป พร้อมนำเชื้อจุลินทรีย์อื่นเข้าไปด้วย เช่น ไรเจาะลำลึเข้าไปทำรังในก้อนเชื้อ และนำเชื้อจุลินทรีย์เข้าไปแพร่ระบาดในก้อนเชื้อเห็ด

การแก้ไข ทำความสะอาดโรงเรือน อย่าปล่อยให้แผลงสะสมของแผลง ฉีดพ่นสารฆ่าแผลงเซฟวินที่จุกคอขวด และบริเวณพื้นโรงเพาะดอกเห็ด

4. เชื้อเห็ดเดินในก้อนเชื้อเล็กน้อย เดินไม่เต็มก้อนเชื้อ และไม่เดินอีก

สาเหตุ มีปุ๋ยหมักมากเกินไป มีน้ำไหลซึมแสดงว่าเชื้อแบคทีเรียทำให้ก้อนเห็ดเสียหายได้ การนั่งฆ่าเชื้อไม่ถูกต้อง เพราะหม้อนึ่งลูกทุ่งจะเป็นเพียงการฆ่าและชะงักการเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์บางชนิดเท่านั้น

การแก้ไข หลังการผสมปุ๋ยหมักแล้ว ก่อนบรรจุถุงควรปรับความชื้นให้เหมาะสมหากมีความชื้นสูงเกินไป โดยเกลี่ยปุ๋ยหมักผึ่งลม หรือใช้เวลาหนึ่งให้นานกว่าปกติ เพื่อให้เชื้อแบคทีเรียตายทั้งหมด หรือเหลือน้อยที่สุด หากปุ๋ยหมักไม่ชื้นเกินไปเชื้อเห็ดสามารถเจริญแข่งกับเชื้อแบคทีเรียได้

5. เชื้อเห็ดเจริญเต็มถุง แต่ไม่เกิดดอกเห็ด

สาเหตุ ขาดความเอาใจใส่ในความสะอาดโรงเรือน แผลงที่จะกัดทำลายเส้นใยที่เดินเต็มถุงอยู่นั้น และหัวเชื้อเป็นเชื้ออ่อน ผ่านการต่อเชื้อมาหลายครั้งเชื้อเห็ดจึงไม่แข็งแรง

การแก้ไข ทำความสะอาดโรงเรือน กำจัดแหล่งอาศัยของแมลง โดยนำก้อนเห็ดเก่าฝังหรือจุดไฟเผา และเลือกหัวเชื้อที่แข็งแรง โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อจากดอกเห็ดในอาหารวุ้น ไม่ควรใช้วิธีการต่อเชื้อให้บ่อยครั้งเกินไป เพราะจะทำให้เชื้อเห็ดอ่อนแอลงเรื่อยๆ